

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning.

1. Overenskomstens forhistorie.

a. Den dansk-britiske traktat af 1901; Islands opsigelse og første udvidelse af fiskeriterritoriet.

Ved en traktat af 1901 mellem Danmark og Storbritannien, som aftalte visse regler for fiskeripolitiet i havet omkring Færøerne og Island, anerkendte Storbritannien en eksklusiv fiskerizone, der strakte sig 3 sømil fra kysten.

I 1949 opsgav Island med virkning fra 1. oktober 1951 traktaten for sit vedkommende og fastsatte derefter i 1952 en ny 4 miles fiskerizone omkring Island. Storbritannien protesterede mod denne udvidelse af det islandske fiskeriterritorium, og det britiske fiskerierhverv etablerede en blokade mod landing af islandsk fisk i britiske havne, således at Island blev afskåret fra sit britiske marked.

Den islandske udvidelse af fiskeriterritoriets bredde betød et væsentligt afbræk i det færøske fiskeri under Island, og bl. a. som følge heraf blev der fra Færøernes side i 1952 udtalt ønske om, at der også for Færøernes vedkommende gennemførtes en udvidelse af fiskeriterritoriet.

b. Den dansk-britiske overenskomst af 22. april 1955.

I stedet for at opsigte traktaten af 1901 og derefter gennemføre en énsidig udvidelse af fiskeriterritoriet omkring Færøerne valgte Danmark gennem forhandling med England at finde frem til en ny ordning, og den 22. april 1955 undertegnedes en overenskomst om fiskeriet ved Færøerne, der reviderede 1901-traktaten.

Efter overenskomsten fastholdtes principielt en 3 sømils fiskerigrænse, men beregningsgrundlaget ændredes og herved opnåedes en væsentlig udvidelse af fiskeriterritoriet.

Overenskomsten af 1955 blev indgået med et opsigelsesvarsel på 2 år, men blev gjort uopsigelig i en 10-års periode, således at overenskomsten tidligst kan opsiges til udløb i 1967. Inden aftalens undertegnelse blev det officielt meddelt den britiske regering, at det færøske lagting havde gjort det til en betingelse for sin godkendelse, at overenskomsten ville blive taget op til revision, såfremt og så snart der enten på international basis eller ved bilaterale

ordninger måtte blive vedtaget principper vedrørende fiskerigrænser, som, såfremt de på daværende tidspunkt havde været gældende, ville have medført en for Færøerne gunstigere ordning end den, som opnåedes ved aftalen.

c. Britisk-islandsk forlig af 1956; Færøske ønsker om ændring af 1955-overenskomsten.

I november 1956 lykkedes det ved forhandlinger i OEEC i Paris at opnå en forståelse mellem Storbritannien og Island, som førte til, at den britiske regering — i afventning af en international ordning af reglerne for søterritoriet — de facto tolererede den islandske fiskerigrænse på 4 sømil, ligesom blokaden mod landing af islandsk fisk blev bragt til ophør.

Dette resultat vakte på Færøerne forventninger om en revision af overenskomsten af 22. april 1955, og lagtinget vedtog den 4. april 1957 at nedsætte et udvalg til at forhandle herom. Efter aftale mellem Danmark og Storbritannien blev spørgsmålet imidlertid udskudt, indtil resultaterne af den dengang forestående internationale konference i Genève om retsordenen på havet, der var berammet til foråret 1958, var kendt.

d. Genève-konferencen i foråret 1958 og Islands anden udvidelse af fiskeriterritoriet.

Det lykkedes ikke på Genève-konferencen at finde frem til en løsning af spørgsmålene om sø- og fiskeriterritoriets udstrækning, da intet af de herom fremsatte forslag opnåede det fornødne to tredjedels flertal.

Det principielle danske standpunkt med hensyn til fiskerigrænser var på konferencen og er fremdeles, at en stats fiskeriterritorium normalt bør have samme udstrækning som dens søterritorium, og at den maximale bredde af dette territorium ikke bør overstige 6 sømil. Som en undtagelse fra denne hovedregel bør der efter den danske regerings formening i de særlige tilfælde, hvor lande eller områder har en isoleret geografisk beliggenhed, og deres befolkninger for deres udkomme i usæd-